

še 28 raznih predlogov, katere so stavili v proračunskem odseku manjšine, pa so se v odseku odklonili; a v zbornici se bo o njih moralo razpravljati. Kako dolgo bodo trajale te razprave, ali se bo stvar mogla dognati v državnem zboru še letos, je danes še negotovo.

Vlada je izjavila, da sme na podlagi § 14 državnih osnovnih zakonov sama skleniti to pogodbo, če državni zbor ne bi v to privolil. Pogodba se sklene z Ogersko na eno leto na vsak način, bodisi že da se stvar v zbornici dožene ali ne. Proračunski odsek, oziroma njegova večina priznava v svojem poročilu na zbornico, da je dozdajšnja pogodba z Ogersko Avstriji na škodo. Vendar predlaga z ozirom nato, da jo tirja državna potreba, naj ostaneta Avstrija in Ogersko v skupni zvezi, da se ta pogodba za eno leto začasno sklene, med tem pa naj se pripravi nova pravičnejša pogodba.

Novi zatožbi proti ministerstvu in neveljavna volitev.

Na dnevnem redu državnega zbora sta še dve zatožbi ministerstva. Ena zatožba se je vložila radi nepostavnih volitev v državni zbor, ki so se vršile v Galiciji; druga pa zavoljo tega, ker je vlada brez dovoljenja državnega zbora dovolila, na podlagi § 14 državnih osnovnih postav premije za izvažanje sladkorja.

Kmalu se bo državni zbor pečal z izvolitvijo nemškega pruskega poslanca Wolfa. Češki poslanec dr. Dyk je v imenu legitimacijskega odseka moral preiskati to volitev, zoper katero se je vložil ugovor. Poročevalec priporoča, naj se Wolfova izvolitev razveljavi ter ta kričač pošlje domov in na njegovo mesto naj se pokliče v državni zbor Wolfov nasprotni kandidat Halwich.

Dne 22. novembra je nemški kmečki poslanec iz Gornje Avstrije, Plass, oistro prijel nemške liberalce, ker so oni s svojim vednim glasovanjem po imenih zakrivili, da ubogo ljudstvo tako dolgo ne dobi nikake podpore vsled hudih povodenj. Ali kaj se brigajo nemški liberalci za ubogo ljudstvo; njim je mar le za to, da pridejo zopet na krmilo.

Kako se Spodnji Štajar pripravlja za Pruse.

(Dalje.)

Za časniki nam je pogovoriti nemške časopise. Po kmečkih hišah jih sicer ne bode lahko najti, ali po stanovanjih naših slovenskih odvetnikov, učiteljev, trgovcev jih je vse polno. Tukaj vidimo n. pr. »Gartenlaube«, »Illustrierte Welt«, »Zur guten Stunde«, tu in tam »Deutscher Hausschatz«, časopisa »Dom in svet« pa ne. »Deutscher Hausschatz« je vendar dober časopis, utegne nam kdo odvrniti; dober je, ker ne podkopa katoliške vere, kakor prvi trije, marveč v popolnem soglasju z njo uči in zabavlja, ali slovenski, avstrijski ni. Nemško časopisje je danes popolnoma v rokah podjetnikov Nemčije; niti jeden izmed najnavadnih in najbolj razširjenih ni avstrijski, in kolikokrat se je pri nas v Avstriji tako podjetje osnovalo, tolikokrat ga je bilo kmalu konec, ker so ga pruski nemški časopisi in menda tudi denarci izpodrinili. Ti nemški časopisi, in če so tudi katoliški, pač le snov izbirajo in vse presojajo z nemškega stališča, in potemtakem čitatelje seznanjajo pred vsem z nemškimi umetniki, z nemškimi umetnicami, z nemškimi kraji i. t. d.; in to se razume samo ob sebi, ker izhajajo v prvi vrsti za Nemčijo, in v drugi vrsti, da bi Avstrijo ponemčili. Tudi katoliški časopisi z ozirom na zadnjo svrhu menda niso popolnoma nedolžni; saj vidimo pri naših avstrijskih katoliških Nemcih,

da jim stoji narodnost više od krščanske pravice; ali ni po vseslovenskem shodu, ki je v svojih zahtevah bil vendar tako skromen, da ni mogel biti bolje, rekel največji avstrijski nemški konservativni časnik, da so naše zahteve tako brezmerne, da smo si vsled njih iz dotedanjih prijateljev naredili sovražnike? Kaj naj rečemo o nekatoliških časopisih, ki so ali protestantski ali brezverski, kar je sicer skoro jedno in isto! Letošnje poletje razposiljalo je upravništvo časopisa »Zur guten Stunde« po kmetih vabila k naročevanju, na katerih se je videlo v veliki sliki, kako so naši avstrijski pruski poslanci letos v Hebu s tremi prsti zaprilegli, da ostanejo Nemčiji zvesti do smrti. In taka roba naj je hrana našemu ljudstvu!

Časopis, ki se čita po naših hišah, ima biti v soglasju z našo vero, ima biti avstrijski in slovenski, in tak časopis je »Dom in svet«; izbire nam ni treba, ker je tako dober, da smo lahko z njim zadovoljni. Kar se tiče časopisov za posebne stroke ali za mladino, smo tudi tako preskrbljeni, da nam ni treba nemških; za kmetijstvo n. pr. imamo več listov, izmed katerih »Kmetovalca« noben nemški ne presega; za glasbo izhaja »Cerkveni glasbenik«, mladini ustrežata »Vrtec« in »Angelček« i. t. d.; le za obrtniški stan naj se še kaj izvrstnega začnjenja izdajati.

Prusaki dobro vedó, da naše ljudstvo rado čita, vedó pa tudi, da je ubogo. Zato so osnovali po Spodnjem Štajarju tu in tam, kakor n. pr. pri Sv. Ilju v Slov. gor. ljudske knjižnice ali »Volksbüchereien«, kakor je imenujejo, iz katerih Slovenci nemške knjige lahko dobavljajo na posodo zastoj. V teh knjižnicah je zbran najhujši strup. Svrha jim je, Slovence poprusiti. Tu je torej vse protislovensko, protiaustrijsko, pa tudi protiversko, ker sovražniki naši dobro vedó, da Slovence najlažje za se pridobé, ako mu podkopljejo vero. Da našemu ljudstvu po nemških knjigah ni mnogo dobrega pridobiti, spoznamo lahko iz besed nemškega protestantskega učenjaka Gervina, ki je poznal nemške knjige kakor malokteri, in umrl l. 1871; rekel je: »V naši književnosti ga ni imenitnega moža, ki bi ne bil okóv veroizpovedovanja se otresele«. Izogibajte se torej nemških knjižnic, kakor okužene hiše, pustite pa tudi nemške časopise in nemške časnike pri miru, zato pa snujte slovenska bralna društva s knjižnicami, kjer vam pride zdravo berilo najceneje, in pristopajte »Družbi sv. Mohorja« oziroma k »Matici«!

Naj nam je dovoljeno, da pri tej priliki semkaj postavimo par besedic za naše pisatelje, ki nas zalagajo s povestmi, pa tudi za one, ki imajo dar božji, da bi take lahko pisali. Prvič, povesti je v nas Slovincih vse premalo, namreč povesti za ljudstvo. Če bo naš narod mnogo čital, ne bo izgubljen; kaj pa čita raji od povesti? Drugič, naj se naši pisatelji lotijo snovi iz slovenske zgodovine. To je dandanes že mogoče, ker je naše zgodovine za največjo silo izkopane, pa tudi prepotrebno, ker nam z ozirom na nevarni politični položaj več ne zadošča, ako se nam podajajo vedno in vedno, in to le na navadnih dogodkih npravnih nauki kakor »Ne kradi«, »Ne bodi prepirljiv« i. dr.; ampak iz lastne zgodovine ven naj se narod ogreva za razne idejale, bodisi narodne, bodisi npravne, bodisi verske. Ko bi se nam oglasil kak Šenoa ali Trebizsky! To bi naše ljudstvo čitalo, to bi ga dramilo, to bi ga navduševalo! Mnogo talentov je med Slovinci, ali ta spi, drugi pa se obrablja za prazno in celo škodljivo stvar, kakor nam kaže ničvredna knjiga, ki je pred kratkim zagledala beli dan pod naslovom: »O te ženske!«. Ali ni škoda časa in moči! Ali bi naj narod slovenski izgubil še te vrline, katere ima? Položaj naš je takšen, da ima vse, kar se v nas piše leposlovnega, imeti namen, da narod

vzgaja. Zatorej delajmo resno in marljivo; izgubiti moremo narod le jedenkrat.

Cerkvene zadeve.

Slavnost v čast blaženemu Petru Kaniziju na Dunaju.

Pred 300 leti je umrl mož, kateremu se ima Avstrija, posebno pa Dunaj zahvaliti, da se je pri nas ohranila sveta katoliška vera. Ko je namreč začetkoma 16. stoletja Lutrova kriva vera poplavalila celo Nemčijo, Švico in Avstrijo, je mnogo katoličanov tudi na Avstrijskem odpadlo od svoje matere, sv. katol. cerkve. Zgodilo se je to pač tudi radi tega, ker je bila takrat duhovščina, svetna in redovna, zelo popačena. Prišlo je že tako daleč, da je oznanjeval v stolni cerkvi sv. Stefana na Dunaju krivoverski duhovnik Lutrove nauke. Nihče se ni zmenil več za sprejemanje sv. zakramentov.

V teh nevarnih časih vzbudi božja previdnost red jezuitov, ki so se uprli z vso močjo Lutrovi krivoveri. Izmed jezuitov je bil pa posebno imeniten Peter Kanizij, rojen leta 1521. v Nymwegen-u na Nemškem, umrl pa v Freiburgu na Švicarskem leta 1597., ki je blizu 4 leta z izredno gorečnostjo na Dunaju in v bližnji dunajski okolici skušal, zapeljane katoličane zopet pripeljati na pravo pot. Toda težko je bilo to delo. K njegovim nedeljskim pridigam je prihajalo k večjemu kakih osem starih ženic. Drugo ljudstvo se za cerkev ni več zmenilo. Leta 1553. je v praznik vnebovzetja blažene Device Marije obhajal Peter Kanizij bogato žetvo in zaužíval veliko veselje; zakaj pa? Ker je ta visoki Marijini praznik osem ženic pristopilo k mizi Gospodovi.

Skoraj gotovo bi bila prekrasna dunajska stolna cerkva lastnina Lutranov, ako bi se ne bil toliko trudil blaženi Peter Kanizij, da se zaterejo novi krivi nauki. On je spisal tudi več knjig, med njimi katoliški »katekizem«, po katerem se še zdaj uči v naših krajih sv. vera. Blaženemu Petru Kaniziju na čast so razposlali sv. oče Leon XIII. prelepo okrožnico škofom na Nemškem, Avstrijskem in Švici ter popisali njegovo trudopolno apostolsko delovanje.

Temu možu na čast so se obhajale tudi na Dunaju te dni kaj lepe slavnosti. Pri sv. Stefanu so na tisti leci, na kateri se je oznanjevala začetkoma 16. stoletja že krivovera, na kateri je pozneje pridigoval Peter Kanizij, skozi štiri dni (dne 18., 19., 20. in 21. novembra) pridigovali pred ogromno množico Dunajčanov očetje jezuiti. V nedeljo, dne 21. novembra, so se pa v ta namen po vseh dunajskih cerkvah obhajale lepe svečanosti.

V dunajskem mestnem zboru pa je stavil odborik dr. Porzer predlog, naj se v čast Petru Kaniziju imenuje ena dunajskih cest »Kanizijeva cesta«. Gotovo bodo vse te cerkvene in tudi necerkvene slavnosti, ki so se prirejale v čast blaženemu Petru Kaniziju, mnogo pripomagale, da se katoliška vera med Dunajčani še bolj oživlja.

Gospodarske stvari.

Dobri svéti za to in ono.

(Dalje.)

8. Da voda v kuhinji ne zmrzne.

V mrzlih kuhinjah in vežah se pogostoma pripeti, da voda v glinasti posodi zmrzne ter posodo razvrže. Ako hočemo temu priti v okom, denimo v posodo za

nožev konec navadne soli. Voda potem tudi ob velikem mrazu ne zmrzne tako kmalu.

9. Kako odpraviti pri kokoših uši.

Ko se kokoši in druga perutnina zvečer usedejo, položi se v kurnik nekoliko jelševih vejic. Uši močno ljubijo jelševo vonjavo in proti jutru so veje polne tega nadležnega mrčesa. Takrat se tudi veje poberó in sežgejo. Če se ponovi to nekolikokrat zaporedoma, odpravijo se kokošim uši popolnoma, a to na lahek način, ki prav nič ne stane.

10. Natiranje sadnih dreves z apnom.

Natiranje sadnega drevja z apnom, ki pa se mora vršiti ob pravem času, je kaj prospešno za rast, kakor tudi za rodovitnost drevesa. Tako drevo že na prvi pogled lahko razločiš od ostalih, kajti odlikuje se ne samo z gladko skorjo, marveč tudi zgodaj cvete. Apno prežene ves mrčes, ki navadno rad poklada svoja jajca za drevesno skorjo ter se v špranjah ugodno vzdržuje čez zimo. Radi tega se mora natirati drevo v jeseni, a to ne samo deblo, marveč tudi veje.

11. Da krava ostane breja.

Marsikateri gospodar se pritožuje, da mu krava ali telica noče ostati breja, marveč se neprestano poja in poja. To se godi najpogosteje takrat, če je žival dobro rejena. Da pridemo temu v okom, treba je, da se kravi ali telici takoj po skoku pušča na vratu. To sredstvo je izkušano ter se je vsikdar dobro obneslo.

12. Vremenski prerok, ki nič ne stane.

Zabijmo v zid žebelj, privežimo nanj kratko nit, a k njenemu spodnjemu koncu pa privežimo takozvani puh od kokošjega ali gosjega perja. Na to naredimo črto na zidu, kako daleč je ta puh dol segal. Ako se napravlja k dežju, pade puh pod to črto, ko pa se jame vedriti, jame se tudi puh dvigati. Ta puh prerokuje dež že na 6—8 ur naprej, isto tako tudi lepo vreme.

(Dalje prih.)

Sejmovi. Dne 27. novembra Poličanah (za svinje). Dne 30. nov. v Štrasu, pri Sv. Andražu v Slov. gor., v Rogatcu, Celju (tudi za konje) in na Bizeljskem. Dne 3. decembra na Spodnji Polskavi (za svinje), na Planini in v Konjicah.

Dopisi.

Iz Poličan. (Blag spomin.) Koncem lanskega leta je tukaj umrla deklica Marija Detiček, verna hči imovitih in krščanskih starišev, v okolici dobro znane, vsestransko izgledne in dobrotne hiše p. d. Jernejčeve. Pokojna je več let služila v Gradcu pri neki luteranski udovi, katera jo je po otročje ljubila, ker je bila zvesta in vsestransko izobražena, ter jo je nerada iz službe pustila, ko je šla streč na smrt bolnemu očetu, nepozabljivemu, dolgoletnemu cerkvenemu ključarju Stefanu. Za dobrim očetom je precej podedovala, pa tudi sama, ker je bila za svoje potrebe varčna, si je v službi precej prihranila. V svoji oporoki je čez tisoč goldinarjev cerkvi in na dobre namene volila. Pobožna Mina se je v Gradcu zaobljubila sv. Srcu Jezusovemu, kateremu v čast je 350 fl. za oltar Srca J. v poličansko novo cerkev izročila. Ker pa za oltar ni pravega prostora, sta se omislili podobi Jezusovega in Marijinega Srca v lepi zidni kapelici. Ti podobi je izdelal kaj umetno in krasno podobar Stufleser. Fr. Gornik iz Št. Petra pri Mariboru pa je našo cerkev prav lepo in okusno slikal, da mu moramo častitati. Mož je priprost, domačin, dela